ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ
ਬਨਾਮ
ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਾਰਾਸੂ ਆਦਿ.
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1452-1453 ਆਫ 2022)
ਸਤੰਬਰ 05, 2022

[ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ. ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973: ਧਾਰਾਵਾਂ 239, 397, 401 – ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਛੁੱਟਕਾਰਾ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਚੈਕ ਦੌਰਾਨ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਰੀਖਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਮਰਸ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਵੱਖਰਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ 1990 ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਭਰ ਰਹੀ ਹੈ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 13(2) ਰ/ਵ 13(1)(ਈ) ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਰ/ਵ ਧਾਰਾ 109 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਯਾਨੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ – ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ – ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਲਜ਼ਾਮਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰਹੀਣ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਸੁਧਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂਕਾਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਚਲਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ – ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਯੋਜਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ "ਜਾਣੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਸਰੋਤ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ – ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ/ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇ – ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਵੇ – ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਤੋਂ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ – ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਦਾਖਲ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ – ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਖਿਲਾਫ ਹਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸੀ – ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾ 109 - ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 106 – ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 – ਧਾਰਾਵਾਂ 13(2), 13(1)(ਈ)।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988: ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ – ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ – ਇਹ ਉਹ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988: ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਰ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988: ਕੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973: ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ – ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਇਹ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973: ਧਾਰਾ 239 – ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਮਲਾ – ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ – 'ਬੇਬੁਨਿਆਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ – ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ – ਫੈਸਲਾ: ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਜਾਂ ਯਾਂਤਰਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇੱਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਤਦ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜੇ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1. "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਸ੍ਰੋਤ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, "ਜਿਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇ ਜੋ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਕੋਲ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਖਾਸ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਵਿਆਖਿਆ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੋਸ਼ਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ੍ਰੋਤ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਾਸ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਭਾਵ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ/ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਾਰਾਸੂ ਆਦਿ. ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਕ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਕ ਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41]

2. ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ, ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ

ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਜੋ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਨਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਸਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਜੋ ਮਟੀਰੀਅਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਘਟਕਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 239 ਇੱਕ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 239 ਜੋ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਰੁਟੀਨ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਜੱਜ, ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ, ਦੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਮਾਨਣ ਲਈ ਆਧਾਰ" ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਧਿਆਇ XIX ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਇਅਲ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 240 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਦੋਸ਼ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਰੁਟੀਨ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਰਗਾਮੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਆਇ XIX ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਇਅਲ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਲੀਤੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 59 & 60][677-ਡੀ-ਐਚ; 678-ਏ-ਸੀ]

3. ਧਾਰਾ 239 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਮਟੀਰੀਅਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ (ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ) ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਡ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਫਰੇਮ ਕ ਦਰਅਸਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰਾਧ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ। ਲਈ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਿਨਾਂ ਖੰਡਨ ਕੀਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਖਾਰਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਬਣਾਉ ਸਾਰੇ। ਪਾਰਸ 68 & 69][680-D-H; 681-ਏ]

4. ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਮਕੈਨਿਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਪਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਨਿਆਇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਤਦ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਜੇਕਰ ਸੱਚ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 76][683-ਐਫ-ਜੀ]

5. ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ਿਫਟ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ। ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਸਰੋਤ ਜੋ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰੋਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ/ਸੰਪਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਵੇ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 80]

6. ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਰਾਇਏਬਲ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਟਰਾਇਏਬਲ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਵਰਜਨਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 81 & 82]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਸੁਦੇਵ ਰਾਮਚੰਦਰ ਕੈਦਲਵਾਰ (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199 : [1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 675; ਐਨ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਇਆਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2009 ਕ੍ਰਿ.ਐਲ.ਜੇ. 1767; ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਥੋਮਮੰਦਰੂ ਹੰਨਾਹ ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ @ ਟੀ.ਐਚ. ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ: 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 923; ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1991) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 655 : [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189; ਓਂਕਾਰ ਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561 : [2007] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 716; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੋਮ ਨਾਥ ਥਾਪਾ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 659 ; [1996] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189; ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨਲਾਲ ਸੋਨੀ (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338; ਸ਼ਿਓਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਹਲਾਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2013) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 476 : [2012] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1034; ਸਦੀ ਸਪਿੰਨਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1972 ਐਸ.ਸੀ. 545, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਭੁੰਜਾ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1980 ਐਸ.ਸੀ. 52 : [1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 323; ਮੁੰਨਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ & ਇੱਕ ਹੋਰ (2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 631 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਓੜੀਸਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਦੇਬੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਧੀ (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 568 : [2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 460; ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰਪਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 709 : [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 135; ਜਗਮ ਐਮ. ਸੇਸ਼ਾਦਰੀ. ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਟੇਟ, (2002) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 639; ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 464 : [1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630; ਸੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਐਸ.ਸੀ. 7 : [1960] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 461; ਵੀ. ਸੀ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਥਰੂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1980 ਐਸ.ਸੀ. 962 : [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 380; ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 547; ਕਰਨਾਟਕ ਲੋਕਾਯੁਕਤਾ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,

ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਲੋਂ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਆਰ. ਹਿਰੇਮਾਥ (2019) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 515 : [2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713; ਏਸ਼ੀਅਨ ਰੀਸਰਫੇਸਿੰਗ ਆਫ ਰੋਡ ਏਜੰਸੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ (2018) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 299 : [2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1045 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 460 ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 135 ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 675 ਪੈਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2002) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 639 ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630 ਪੈਰਾ 39 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1960] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 461 ਪੈਰਾ 39 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189 ਪੈਰਾ 43 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2007] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 716 ਪੈਰਾ 55 [1996] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189 ਪੈਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 55

(2001) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1034 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 58

[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 380 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 60

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1972 ਐਸ.ਸੀ. 545 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 64

[1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 323 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 66

(2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 547 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 70

(2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 71

(2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 631 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 75

[2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1045 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 77

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1452-1453 ਦੇ 2022.

ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 27.04.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 702 ਅਤੇ 703 ਦੇ 2016.

ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਡਾ. ਜੋਸਫ ਅਰਿਸਟੋਟਲ ਐਸ., ਨੂਪੁਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ੋਭਿਤ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਰਾ, ਮਿਸ ਰਿਚਾ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਡੀ. ਐਲ. ਚਿਦਾਨੰਦ, ਆਰ. ਜਨਾਰਥਨਨ, ਐਸ. ਸੇਂਥਿਲ ਇਲੰਗੋਵਨ, ਐਸ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, ਕੇ. ਕੁਮਾਰਵਾਦਿਵੇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਚੂੰਕਿ ਦੋਨੋਂ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ, ਸੇਲਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 27.04.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ (ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, "ਐਕਟ 1988") ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਪੜ੍ਹ ਕੇ 13(1)(ਈ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.") ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟਰਿਕਸ

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿਚ਼ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 - ਆਰ. ਸੈਂਦਰਰਾਸੂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਾਮੱਕਲ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਰੀਖਕ (ਗ੍ਰੇਡ 1) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ, ਅਰਥਾਤ, 01.01.2002 ਤੋਂ 31.03.2004 ਤੱਕ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਗੁਨਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ।

5. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਇੱਕ ਵਾਣਿਜਿਆ ਸਨਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ। ਉਹ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰ. ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰਟਨਰ ਸੀ ਮਿਤੀ 23.10.1993 ਤੋਂ। ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ 31.03.2003 ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।

6. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1990 ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਭਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਈ.ਟੀ. ਰਿਟਰਨਜ਼ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

7. ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਥੇ ਮਿਤੀ 19.09.2005 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰਪਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੇਲਮ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਕਟ 1988 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

8. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਰਣਾਂ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ:

"ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕ੍ਰਮਾਂਕ 12 ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ ਨੰ. 9/ਏ.ਸੀ./2005/ਐਸ.ਐਲ./ਐਸ.ਯੂ."

ਟ੍ਰ. ਆਰ. ਸੁੰਦਰਰਾਸੂ ਮਾਰਚ 98 ਤੋਂ ਮਈ 2000 ਤੱਕ ਜੁਲਾਈ 2002 ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2002 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2004 ਤੱਕ ਅਨੁਕ੍ਰਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫਿਰ 27.09.2004 ਤੋਂ ਨਾਮੱਕਲ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕੇ ਕਾਰਜਾਲਾਈ ਦਫਤਰ, ਨਾਮੱਕਲ, ਰਾਸੀਪੁਰਮ ਅਤੇ ਸੰਕਰੀ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਰੀਖਕ ਗ੍ਰੇਡ-1 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਿਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੰਟ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਟ੍ਰ. ਆਰ. ਸੁੰਦਰਰਾਸੂ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਰੀਖਕ ਗ੍ਰੇਡ-1 ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਟ੍ਰ. ਰਾਮਸਾਮੀ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੌਂਦਰਰਾਸੂ ਆਦਿ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰਮਲ। ਉਸ ਕੋਲ ਮਿਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਬੀ.ਈ., ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੁਗੁਨਾ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ 12.2.90 ਨੂੰ ਤਿਰੂ: ਦੁਰੈਸਾਮੀ ਦੇ ਕਾਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਰਣਕੁਮਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੇਲਮ ਵਿੱਚ ਹੋਲੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕੁਲੇਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਸਸੁਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣੀ ਪਛਾਣੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

1.1.2002 ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੁਨਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਆਦਿ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ 3,75,250.00 ਹੈ।

29.2.2004 ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੁਨਾ, ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਤਿਰੂ.ਦੁਰੈਸਾਮੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸਰਣਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ 18,41,680.00 ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ, 1.1.2002 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਘਰ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

1.1.2002 ਅਤੇ 29.2.2004 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ:

(i) ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੁਨਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੋਇੰਬਤੂਰ ਵਿੱਚ ਗਣਪਤੀ ਪਿੰਡ, ਗਣਪਤੀਪੁਰਮ, ਐਸ.ਨੋ.ਦੂਜੀ/1266 ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨੰਬਰ 555 'ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਟੈਰੇਸ ਵਾਲੀ ਘਰ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ 7,99,500/- ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਟੈਰੇਸ ਵਾਲਾ ਘਰ ਬਣਾਇਆ।

(ii) ਆਪਣੇ ਸਸੁਰ ਤਿਰੂ.ਦੁਰੈਸਾਮੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬੋਦੀਨਾਕਨਪੱਟੀ ਪਿੰਡ ਐਸ.ਨੋ.691/1-ਏ1 ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 70 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਪਲਿੰਥ ਖੇਤਰਫਲ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਅਤੇ 10 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਰੁਪਏ 8,61,270/- ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਟੈਰੇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਖਰੀਦੀ। ਇਹ ਸੋਰਮੰਗਲਮ ਦੇ ਐਸਆਰਓ ਅਧੀਨ ਡਾਕ.ਨੰ.499/2004 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 6.2.2004 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸਰਣਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕ.ਨੰ.645/2004, ਮਿਤੀ 16.02.2004 ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਿਰੂ.ਦੁਰੈਸਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ 5,160/- ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਨਾਮਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ 1.1.2002 ਤੋਂ 29.2.2004 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਧਨਾਤਮਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ 14,66,430/- ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਗੁਣਾ ਇੱਕ ਗ□ਹਿਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਕਾਫੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਸੁਰ ਸ੍ਰੀ ਦੁਰੈਸਾਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ (ਦੋਸ਼ੀ

ਦਾ ਬੇਟਾ) ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਨਾਮੀ (ਬੇਨਾਮੀਆਂ) ਵਜੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ (ਅਰਥਾਤ 1.1.2002 ਤੋਂ 29.2.2004) ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰੁਪਏ 8,84,486 ਅਤੇ 11,00,198 ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬਚਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਰੁਪਏ 2,15,712/- ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹਨ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੁਪਏ 16,82,142 (ਰੁਪਏ 14,66,430+2,15,712) ਦੇ ਅੰਤਰ ਤੱਕ।

ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਖੁਲਾਸੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਰੀਡ ਵਿਦ 13(1)(e) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ, ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ Cr.No.9/AC/2005/ SL/SU ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

(ਸਹੀXXX)
(ਕੇ.ਪੇਰਿਯਾਸਾਮੀ)
ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ., ਵੀ&ਏ.ਸੀ., ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ,
ਸੇਲਮ।

9. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 16.10.2007 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ।

10. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 1.11.2007 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ 1990 ਤੋਂ ਭਰੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਦੇ ਵੀ 1993 ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ।

11. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ।

12. ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮਾਪਨ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਸੇਲਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 36/2008 ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਸੇਲਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 'ਦ ਕ੍ਰਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿ. ਮੁ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 87 ਅਤੇ 86 ਦੇ 2014 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋਨਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 29.03.2016 ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕ੍ਰਿ. ਮੁ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 86 ਦੇ 2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ :-

"15. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟਨਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਫੈਸਲੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ II ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਆਮਦਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚੂਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ; ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ-ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨਾਤਮਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰੁਪਏ 31,69,498/- ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੇਟਮੈਂਟ II ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਚੈੱਕ-ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਦਰਜ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ, ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ੀ, ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ, ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਗਲਤ ਹੈ।

x x x x x x

18. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13 (2) ਰਵਾਇਤੀ ਨਾਲ 13 (2) ਰਵਾਇਤੀ ਨਾਲ 13 (1) (ਈ) ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ: 109 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

19. ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਛੁੱਟਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

15. ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 (ਪਤੀ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਿ. ਮੁ. ਨੰ. 87 ਦੇ 2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਖਾਸ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:-

"8. ਹੁਣ ਆਓ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰੀਏ।

I. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ; ਜੋ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਬਿਆਨ II ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਰੋਤ ਸਨ ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ 28,23,492/- ਰੁਪਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬਿਆਨ V ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦਾਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇਹ ਛਾਪ ਛੱਡਣ ਦੀ ਚਤੁਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

II. (II). ਯਾਚੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ।

ਯਾਚੀ ਅਨੁਸਾਰ; ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਦਿਖਾਵਟੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਯਾਚੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯਾਚੀ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਯਾਚੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚੁਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਯਾਚੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਚੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਯਾਚੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. (III). ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਯਾਚੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਚੈਕ-ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ:-

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ

ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ 5,90,342 ਰੁਪਏ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਗੁਆਨ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਸਟੇਟਮੈਂਟ II ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਣਨਾ ਸਹੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਧੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੂੰਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਗਲਤ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਰਵੋਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਧੀ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੈਕ-ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨਾਤਮਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 31,69,498 ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਸਟੇਟਮੈਂਟ I II ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ।

15. ਨਿਸਕਰਸ਼ :

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ 13 (1)(ਈ) ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯਾਚੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਨਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਰਵ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਈ) ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਨਤੀਜਤਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਛੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣ ਦੇਣ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਜਵਾਬੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 702 ਅਤੇ 703 ਦੇ 2016 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 27.04.2017 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"41. ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ/ A1 ਅਤੇ A2 ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ।

42. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਸੁਦੇਵ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਸ.ਸੀ. 1186 : 1983ਸੈਕ 199) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਾ ਸਾਈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਠੀਕ ਠੀਕ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਜਬ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਇਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਈ) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੈ ਆਪਣੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ/ A1 ਅਤੇ A2 ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ।

43. ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਬ ਤਕ ਬੇਗੁਨਾਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਜਬ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

44. ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਸਧਾਰਣ ਸੂਝ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ੱਕ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਛੋਟਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਅਧਿਆਇ VII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੋਝ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ।

45. ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀਪਨ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। 'ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀਪਨ' ਦਾ ਫਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਰਲਸ ਆਰ.ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਐਫ.ਡਬਲਿਊ.ਸਲੇਡ, (1857-59) 6 ਐਚਐਲਸੀ 746 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀਪਨ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਕੇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਜ਼ਰੀਆ', ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੋਵੇ।

46. ਧਾਰਾ 397(1) ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ। ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲੀ ਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਆਪਰਾਧਿਕ) ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਕਿਸੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਪਨ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਮਨੋਰਥ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

47. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਡ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

48. ਸ਼ਕਤੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ ਹੋਵੇ-

I

(i) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਜਾਂNONE NONE

(ii) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ;NONE NONE

(iii) ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ,NONE NONE

(iv) ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ; &NONE NONE

(v) NONEਜਦੋਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਉਲਟ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।NONE NONE

49. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਐਸ.ਬੀ.ਜੋਹਰੀ, (ਏਅਰ 2000 ਐਸ.ਸੀ. 665: (2000) 2 ਸੈਕ 57: 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 311 : 2000 ਕ੍ਰਿ.ਐਲ.ਜੇ.944) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

50. ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ/ ਏ1 ਅਤੇ ਏ2 ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

51. ਨਤੀਜਤਨ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 702 ਅਤੇ 2016 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 29.05.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ (ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ), ਸੇਲਮ

ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੀ.ਸੀ.ਨੰਬਰ 76 ਆਫ 2014 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿ.ਐਮ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 87 ਅਤੇ 86 ਦੇ 2014 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੀ.ਸੀ.ਨੰਬਰ 76 ਆਫ 2014 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿ.ਐਮ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 87 ਅਤੇ 86 ਦੇ 2014 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ/ ਏ1 ਅਤੇ ਏ2 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਰਫ਼ਤ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ-

a) ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ।

ਬੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਐਕਟ 1988 ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉਸਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ।

d) ਚੂੰਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਆਂਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

20. ਮਿਸਟਰ ਵੀ. ਕ□ਸ਼ਣਮੂਰਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ “ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਈ ਹੈ, ਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ” ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

21. ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ, ਭਾਵੇਂ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੂਛਗਿੱਛ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ2 ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ

ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੇਟ ਆਫ ਓੜੀਸਾ ਬਨਾਮ ਦੇਬੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਧੀ, (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 568 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

23. ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰੇਗਾ।

24. ਆਖਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰਪਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2014) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 709 @ 721 ਪੈਰਾ 29, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਥੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਤਹ ਉੱਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਣੀਯ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਿਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।"

25. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

26. ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋਨੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ।

27. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ (ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ) ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ, ਐਕਟ 1988 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13(2) ਰ/ਵ 13(1)(e) ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣਦਾਰ ਦੀ ਹੈ।

28. ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਵਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਵਾਣਿਜਯ

ਸਨਾਤਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਦਮੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਸਵਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ 1990 ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰ ਰਹੀ ਹੈ।

29. ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਸੁਦੇਵ ਰਾਮਚੰਦਰ ਕੈਦਲਵਾਰ, (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਬੋਝ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬਲ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

30. ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:- i. "ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ii. ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਗੁਣਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਭਰਦੀ ਹੈ।

iii. ਹੋਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।

iv. ਪਰੰਤੂ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੁਗੁਣਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦੇਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (2008) 3SCC 542, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

v. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਗੁਣਾ ਦਾ ਸਵੈ-ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ। ਉਹ ਵਾਣਿਜਯ ਸਨਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ 23.10.1993 ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਰ. ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੀ। ਭਾਗੀਦਾਰੀ 31.3.2003 ਨੂੰ ਭੰਗ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ 1990 ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਭਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਈ.ਟੀ. ਰਿਟਰਨ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਭਰੇ।

vi. ਇਹ ਆਦਰਪੂਰਵਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਗੁਣਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ।

15. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 16.10.2007 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੈਕੂਨੀਅਰ ਸਰੋਤ ਹਨ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, 1.1.2002 ਤੋਂ 31.3.2004 ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ, 14 ਆਈਟਮ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਬਿਆਨ I ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਈਟਮ ਨੰਬਰਾਂ

01,02,08,10,12 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਹਨ।

16. ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ II ਵਿੱਚ ਹੈ ਸਬੰਧਤ.

i. ਆਈਟਮ 1, ਮਕਾਨ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 4,15,344/- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਟੀ.ਐਮ.ਟੀ. ਸੁਗੁਣਾ ਤੋਂ ਐੱਸ ਉਸ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਅਤੇ LIC ਵਿੱਤ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨ.

ii. ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਐਸ.ਕੇ. ਮੈਟ ਉਦਯੋਗ.

iii. ਆਈਟਮ ਨੰ. 12, 0.67.1⁄2 ਸੈਂਟ ਦੀ ਮਾਪ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ M. Chettipatti, Omalur ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 12/1Q ਵਿੱਚ ਤਾਲੁਕ, ਸਲੇਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਮਾਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੱਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

iv. ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 13 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਥਿਰੂ। ਟੀ. ਦੁਰਾਈਸਾਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਥਿਰੂ ਨੂੰ ਧਨ ਬੰਦੋਬਸਤ ਰਾਹੀਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ.ਸਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 16.02.2004 ਨੂੰ ਐੱਸ. ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

v. ਬਨਾਮ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 14, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਸੁਗੁਨਾ ਨੂੰ ਧਾਨਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਛੇਵੀਂ।

vi. ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 15 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਾਸ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਸ਼ਾਂਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਸ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।

vii. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 17, 18, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਸੁਗੁਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ।

viii. ਮੱਦ 19, 21 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਸੁਗੁਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

17. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ III ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ 2, 3, 4, 5 ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਸੁਗੁਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

18. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ IV ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ,

i. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 2, ਐਲ.ਆਈ.ਸੀ. ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੱਲ ਖਰਚ ਜੋ ਕਿ 1,19,934.30 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਰਚ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਨ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਸੁਗੁਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ii. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੱਦ ਨੰਬਰ 3 ਅਧੀਨ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਖਰਚ ਜੋ ਕਿ 1,80,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਨ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ।

iii. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 5, ਟੈਲੀਫੋਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਜੋ ਕਿ 26,854/- ਰੁਪਏ ਹਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ।

iv. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 10, ਘਰ ਦਾ ਟੈਕਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

v. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 09, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

vi. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 11 ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚਿਟਸ ਵੱਲ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

vii. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 12 ਘਰ ਦਾ ਟੈਕਸ ਜੋ ਕਿ ਗਣਪਤੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

viii. ਮੱਦ ਨੰਬਰ 14, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗਣਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਗਣਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ,

i. ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ 1,31,254/- ਸੀ।

ii. ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ 1,37,430/- ਸੀ।

iii. ਇਸ ਲਈ, ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ 6,176/- ਹੈ।

iv. ਉਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ 3,11,547/- ਹੈ।

v. ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਖਰਚ ਰੁਪਏ 1,91,910/- ਹੈ।

vi. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੈੱਕ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਬਚਤ ਰੁਪਏ 1,19,636.80 ਹੈ

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ (ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਉਸਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ (ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ), ਨੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ 1973 ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਤੱਕ ਸਤੰਬਰ 2006 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਗਏ, ਨਿਯਮ 7 (1) (ਅ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

(1)(ਅ) ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਝੋਂ, ਲੀਜ਼, ਬੰਧਕ, ਖਰੀਦ, ਵਿਕਰੀ, ਤੋਹਫਾ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਵੀ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਆਰ. ਸੈਂਦੀਰਰਾਸੂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਾਈਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਕਾਨ-ਸਾਈਟ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿਆਖਿਆ-ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਂ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

21. ਇਹ ਆਦਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਲਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਣ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਮੰਗਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸ੍ਰੋਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

31. ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੇਸ ਦਾ ਉੱਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:-

(a) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ 14 ਆਈਟਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਹਰਾ ਲਈ ਖੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ, 01.01.2002 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਮਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ, ਸ਼ੇਅਰ, ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ 3,46,006-00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹੋਰ ਚੱਲ।

(b) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੰਬਰ II ਵਿੱਚ 21 ਆਈਟਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਹਰਾ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ 31.03.2004 ਨੂੰ, ਰੁਪਏ 31,69,498-00

(c) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੰਬਰ III ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ 6 ਆਈਟਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਪੀਰੀਅਡ ਯਾਨੀ, 01-01-2002 ਤੋਂ 31-03-2004, 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਰੁ. 9,97,888-00.

(d) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੰ. IV ਵਿੱਚ 15 ਆਈਟਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ 01-01-2002 ਤੋਂ 31-03-2004 ਤੱਕ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਖਪਤ ਖਰਚੇ, ਸਿੱਖਿਆ, ਬਿਜਲੀ ਖਰਚੇ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨ, LIC ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਖਰਚੇ ਆਦਿ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 6,16,376-50

(e) ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, 31-03-2004 ਬਿਆਨ ਨੰਬਰ V ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰੁਪਏ 'ਤੇ। 28,23,492-00 (ਅਰਥਾਤ ਰੁ. 31,69,498 (-) ਰੁਪਏ 3,46,006-00)।

(f) ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੱਚਤ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੰਬਰ VI ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। 3,81,512-00 (ਅਰਥਾਤ,) ਰੁਪਏ 9,97,888-00 (-) ਰੁਪਏ 6,16,376-50)।

(ਗ) ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੋ ਬਿਆਨ ਨੰਬਰ VII ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ Rs. 24,41,980-00 ਵਿੱਚ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(h) ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 244.71% (ਰੁਪਏ 24,41,980-00 ਨੂੰ ਰੁਪਏ 9,97,888-00 ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ 100 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 (ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ) ਦੀ 31.03.2004 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪਾਏ ਗਏ ਜਿਸਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 24,41,980/- ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

32. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

33. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988

34. ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਸਮੇਤ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :-

“13. ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ।

(1) ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,-

(ਈ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਜਿਹੇ ਧਨ ਸੰਪਦਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ.- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, “ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

35. ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(e) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ" ਅਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨੈਕਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਐਕਟ, 1947 (ਛੋਟੇ ਲਈ, “ਐਕਟ 1947”)। ਜਗਨ ਐਮ.ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ v. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (2002) 9 SCC 639, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਧੀਨ:-

"7. 1988 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(2) ਦੀ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ 1947 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਥਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਐਕਟ. ਧਾਰਾ 30(2) “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਵਰਤੋਂ”। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 1988 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ 6, ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ (i) ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ, ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ, ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13, ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(e) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ 1947 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਨਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(e) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ 1947 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

36. ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਵਿੱਚ। ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਐਕਟ 1988 ਦੇ 13(1)(e) ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਕਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

37. ਐਨ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਇਆਹ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਏ.ਪੀ., 2009 ਕ੍ਰਿ.ਲਾ.ਜੇ. 1767 ਵਿੱਚ "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“15. ਧਾਰਾ 13(1)(e) (ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 5(1)(e)) ਵਿੱਚ "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੇ ਵਾਕ ਦਾ ਜੋਰ

ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਆਮਦਨ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਆਮਦਨ" ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਮਦਨ ਹੈ। ਪਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ "ਆਮਦਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ, ਮਾਹਰਤ, ਜਾਇਦਾਦ, ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਇੱਕ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ "ਆਮਦਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ "ਆਮਦਨ" ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬਦਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅੰਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਲਈ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ (ਅ) ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ, ਜਾਂ (ਬ) ਉਸਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਚਾਨਕ ਲਾਭ, ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ "ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

38. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਭਾਵ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ।

39. ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 5 (1)(e) ਅਤੇ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਸਮਾਨ ਰਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 464 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ 18 ਦਸੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਐਸ.ਸੀ. 7 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"5. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਸੰਪਤੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ "ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ" ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਖਾਤਾ ਦੇ ਸਕੇ (ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ (ਅ) ਵੇਖੋ)। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਵਧੀਆ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਲਾਹਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ "ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਦੌਲਤ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਬੂਲਣ ਯੋਗ ਹੈ।

6. ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਸਨ, ਜਾਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਸੀ। ਹੁਣ, ਦ ਸਮੀਕਰਨ "ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ

ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰੋਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ. ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ "ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ 106. ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਭੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਵੀ ਸੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਫ਼ਰਾਂ ਲਈ ਜੇਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦੌਰਿਆਂ ਲਈ। ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਹੋਣ ਲਈ. ਦਾ ਸਰੋਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜਾਣਿਆ ਸਰੋਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤਨਖਾਹ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੋ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਕਥਿਤ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ, ਪਰ ਉਹੀ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ, ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੇਸ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸਭ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਰੋਤ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਮਦਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਸੁਦੇਵ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕੈਦਲਵਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ "ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ। ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਸੁਦੇਵ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕੈਦਲਵਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“11. ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਜਾਣੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ "ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਗਏ ਸ੍ਰੋਤ"। ਦੂਜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਪੱਕਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਬੋਝ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ: ਦੇਖੋ ਸੀ.ਐਸ.ਡੀ. ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ; ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਵੀ.ਡੀ. ਝਿੰਗਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ।

12. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। "ਜਾਣੇ ਗਏ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਗਏ ਸ੍ਰੋਤ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ" ਨੂੰ ਵੀ ਉਹੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 4(1) ਧਾਰਾ 5(1)(ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਪੂਰਣ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਜਿਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ", ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੰਪਤੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਅਭਿਯੋਜਨ ਸਾਰੇ ਸੰਭਵ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

13. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਅਧੀਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। "ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ: (1) ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੋਝ ਭਾਵ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਅਤੇ (2) ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦਾ ਬੋਝ। ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਝ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਪਏ ਬੋਝ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਧਾਰਾ 5(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਹੱਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹਨ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਨਾਮਤਰ (1) ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੈ, (2) ਉਸ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ, (3) ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਸਨ ਭਾਵ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ (4) ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੀ। ਇਹ ਚਾਰ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਅਧੀਨ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸਿਫਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜੇ ਲਈ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇ। ਧਾਰਾ 5(1)(e) ਅਧੀਨ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਲੋਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬੋਝ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਉਸ ਪਰੀਖਣ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਝਿੰਗਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ ਭਾਵ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਪਰੀਖਣ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਸੈਂਕੀ, ਐਲ.ਸੀ., ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੂਲਮਿੰਗਟਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਬੋਝ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਚਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5(1)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਜੁਰਮ ਹੈ ਪੂਰਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ। ਬੋਝ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਤਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਝਿੰਗਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਯਾਨੀ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ। ਕਿ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟੈਸਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸਾਂਕੀ, ਐਲ.ਸੀ., ਵੂਲਮਿੰਗਟਨ ਬਨਾਮ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ। 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸੰਭਵ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਵਾਮੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ, ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਨੈਕਰ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤਨਖਾਹ. ਉਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872। ਸੈਕਸ਼ਨ 106 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਭਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।”

41. ਜਦੋਂ ਕਿ “ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ” ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, “ਜਿਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ” ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ “ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ” ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੋਤ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਵਿਆਖਿਆ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ “ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ” ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਸਮਝ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਨਹੀਂ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਕਥਿਤ/ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਕਾਨੂੰਨੀ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਇਆਹ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ" ਨਾਲ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀਆਂ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

43. ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਥੋਮਮੰਦਰੂ ਹੰਨਾਹ ਵਿਜਯਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਟੀ.ਐਚ. ਵਿਜਯਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਅਨਜ, ਜੋ ਕਿ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 923 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗਹਿਣ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇ. ਵੀਰਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, (1991) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 655, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

44. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਥੋਮੰਦਰੂ ਹੰਨਾਹ ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ @ ਟੀ.ਐਚ. ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ।

45. ਕੇ. ਵੀਰਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:--

"75...ਚੂੰਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਂਗੇ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕੀਏ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸਦੀ ਸਫਾਈ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਸ ਚੈੱਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਡੀ. ਗਿਰੀ, ਸੀਖਿਆ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਹਿਸਾਬ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੇ ਪਦ 'ਤੇ ਚੁੱਕਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਥੋਮੰਦਰੂ ਹੰਨਾਹ ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ @ ਟੀ.ਐਚ. ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 58, 60 ਅਤੇ 61 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ-

“58. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੇ. ਜਯਲਲਿਤਾ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਰਗੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਧੀਨ PC ਐਕਟ। ਜਸਟਿਸ ਪੀ ਸੀ ਘੋਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“191. ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ(ਾਂ) ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਚਤੁਰਵੇਦੀ (3) ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ [ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਚਤੁਰਵੇਦੀ (3) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2007) 4 SCC 380 : (2007) 2 SCC (Cri) 302], ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ R-2 ਤੋਂ R-5 ਨੂੰ 1988 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਕਥਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 2 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਧਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੈੱਟ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਵੇਂ 9,22,72,000 ਰੁਪਏ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁੱਲਾਂਕਣਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੈੱਟ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 24 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਨ। ਇਹ ਦੇ

ਇਹ ਸੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਖਮਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼, ਸੇਲ ਡੀਡ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਕੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦਿਸ਼ਾ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼, ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਬਚਾਅ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਕਨੂੰਨੀ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ/ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਹੈ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ x

x x x x x

60. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਭਾਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਦਾਰੀ ਲਾਲ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਜੇ. ਜਯਲਲਿਤਾ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ: (i) ਜੇ. ਜਯਲਲਿਤਾ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਰਗਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਦਾਰੀ ਲਾਲ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਕੇਦਾਰੀ ਲਾਲ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ।

61. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ—ਸ੍ਰੋਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਤੱਕ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

47. ਹੁਣ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਤੱਕ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੀ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

48. ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਛਾਪ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤਫਹਮੀ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤਫਹਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

49. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

50. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਦੇ ਅਧਿਆਇ 19 ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 239 ਅਤੇ 240 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ।

51. ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕੇਸ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਪਰਖ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ।

52. ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ ਜਾਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਕਿ: (i) ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਜਾਂ, (ii) ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਜਾਂ, (iii) ਇੱਕ ਸਮਨ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਜੋੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਹਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 227 ਅਤੇ 228 ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ; ਧਾਰਾਵਾਂ 239 ਅਤੇ 240 ਜੋ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ; ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 245(1) ਅਤੇ 245(2) ਜੋ ਕਿ ਸਮਨ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"ਧਾਰਾ 227. ਮੁਕਤੀ - ਜੇਕਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਉਪਰੰਤ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 228. ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ.--(1) ਜੇਕਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਉਪਰੰਤ, ਜੱਜ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ—

(a) ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ

ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਾਰੰਟ-ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਕਰੇਗਾ;

(b) ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 239. ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ।—ਜੇਕਰ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 240. ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।—(1) ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰਣਾ, ਜਾਂਚ, ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਉਪਰੰਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਹੈ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਫਿਰ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 245. ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ।—(1) ਜੇਕਰ, ਧਾਰਾ 244 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜੋ, ਜੇਕਰ ਬੇਜਵਾਬ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।"

53. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 245 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 227 ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੇ "ਜੱਜ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਦ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ"। ਧਾਰਾ 245(1) ਅਧੀਨ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤਦ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜੋ, ਜੇਕਰ ਬੇਜਵਾਬ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ"। ਧਾਰਾਵਾਂ 227 ਅਤੇ 239 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪਾਰਟ ਦੂਜੇ ਹਥ੍ਥ ਤੇ, ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਧਾਰਾ 245 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 244 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

54. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਜੋੜੀਆਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਛੁੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਭਿੰਨਤਾ

ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ ਹੈ ਅਤੇ "ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ — ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

55. ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਓਂਕਾਰ ਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੋਮ ਨਾਥ ਥਾਪਾ, (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 659, ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨਲਾਲ ਸੋਨੀ, (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਥੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਬੂਤੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

"11. ਇਹ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਕੀ ਤੱਥ ਉਭਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੇਸ ਵੈਲਯੂ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਸਾਰੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ. ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਔਚਿਤ ਹੈ।"

56. ਫਿਰ ਵੀ ਸੋਮ ਨਾਥ ਥਾਪਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਉਪਰੋਕਤ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਤਿੰਨ ਜੋੜੀਆਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਯਾਨੀ (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 227 ਅਤੇ 228 ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ; (ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 239 ਅਤੇ 240 ਜੋ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ; ਅਤੇ (iii) ਸੈਕਸ਼ਨ 245(1) ਅਤੇ (2) ਜੋ ਕਿ ਸਮਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 671, ਪੈਰਾ 32)।

"32...ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚਾਰਜ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

57. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਸੋਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 342, ਪੈਰਾ 7)

"7. ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ਡ ਨਿਆਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਸੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

58. ਸ਼ਿਓਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਹਲਾਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2013) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 476, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੂਲਿਆਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਥੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕੀਮਤ 'ਚ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

59. ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 239 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨਣ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਥਕ ਘਟਕਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਔਚਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

60. ਧਾਰਾ 239 ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 239 ਜੋ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਰੁਟੀਨ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਜੱਜ, ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਜਾਂਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਤ, ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ "ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ" ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 240 ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਰੁਟੀਨ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਰਗਾਮੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮਾਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਧਿਆਇ XIX ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਇਅਲ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ (ਦੇਖੋ: ਵੀ.ਸੀ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1980 SC 962)।

61. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। 'ਬੇਬੁਨਿਆਦ' ਸ਼ਬਦ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਬੇਬੁਨਿਆਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਰਿਮਾਣ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਮਾਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

62. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੇਖਕ ਸ੍ਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪੀ.ਸੀ., 5ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ, ਪੰਨਾ 427 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:-

"ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਸ. 227 ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਸ. 245 ਵੀ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (i) ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਐਸ. 173 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; (ii) ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ (iii) ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਤੱਥ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

63. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

64. ਸੈਂਚੁਰੀ ਸਪਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਏਅਰ 1972 ਐਸ.ਸੀ. 545, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 251(ਏ)(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਸ. 173 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਉਹ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:-

"ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਸ. 173, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 21 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

65. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਨਿਰਾਧਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

66. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਨਾਮ ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਭੁੰਜਾ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1980 ਐਸ.ਸੀ. 52। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

67. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਡੋਲਦੇ ਮਨ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਉਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

68. ਧਾਰਾ 239 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ (ਦੋਸ਼ਾਂ) ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ (ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ) ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਸਟੇਜ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦਾ ਸਟੇਜ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਤੱਥ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

69. ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਦੇ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕੀ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

70. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 547, ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ

239 ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"4. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪਰਯਾਪਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰੰਤੂ, ਜੇਕਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਤੌਲੇ ਜਾਂ ਛਾਣਬੀਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਜਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ, [1999 (3) ਐਸਸੀਸੀ 259] ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਰੀਕ ਛਲਣੀ ਰਾਹੀਂ ਛਾਣਣ ਲਈ ਸਖਤ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।"

71. ਕਰਨਾਟਕ ਲੋਕਾਯੁਕਤਾ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ,

ਬੈਂਗਲੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਆਰ. ਹਿਰੇਮਾਥ, (2019) 7 ਐਸਸੀਸੀ 515, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ

ਅਤੇ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"25. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸਮੱਗਰੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਤੱਥ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।" ਸਮੱਗਰੀ, ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ, ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ [ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਜਨ, (2014) 11 ਐਸਸੀਸੀ 709, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ.ਪੀ. 721-22, ਪੈਰਾ 29)

"29. ... ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਮੂਲਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਗੂੜ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਜਾਏ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ, ਜੋ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਣੀਯ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਮਿਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।""

72. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 239 ਅਤੇ 240 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਇਸ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਥਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ "ਅਸਥਿਰ" ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 239 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ (i) ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, (ii) ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ (iii) ਅਭਿਯੋਗ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਸੰਭਵਿਤ ਬਚਾਅਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਰਾਜ਼ੂ 'ਚ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਤੌਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ - ਧਾਰਾ 239/240 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਕੋ ਵਿਚਾਰਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼/ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

73. ਇਹ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਪੱਖਾਂ ਦੇ ਤੌਲਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਲਈ - ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਸਰਤ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ "ਅਸਥਿਰ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

74. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਧਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੀਂਹ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, "ਅਧਾਰਹੀਣ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਰਖ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਅਧਾਰਹੀਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਬਣਾਏ।

ਚਾਰਜ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

75. ਮੁੰਨਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨਜ., (2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 631, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"3.....ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ: ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਤਦ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਮੰਨ ਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

76. ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਜਾਂ ਮਕੈਨਿਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਤਦ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

77. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰੀਸਰਫੇਸਿੰਗ ਆਫ ਰੋਡ ਏਜੰਸੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, (2018) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 299, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਿਰਫ ਅਤਿ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

78. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੁਥਰੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਥੋਨਮੰਦਰੂ ਹੰਨਾਹ ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ @ ਟੀ.ਐਚ. ਵਿਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਵਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2।

79. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ "ਬੇਬੁਨਿਆਦ" ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਕਥਿਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

80. ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਭਿਯੋਗ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਿਫਟ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ। ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ "ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ/ਸੰਪਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

81. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਰਾਇਅਬਲ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਟਰਾਇਅਬਲ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

82. ਨਤੀਜਤਨ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇਗੀ।

83. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਅਤ ਜਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

84. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate